

DRAUGAS

KATALIKIŠKAS LAIKRAŠTIS

PASVĖSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ REIKALAMS.

WILKES-BARRE, PA. LIEPOS 12, 1909.

Nr. 1.

PASVEIKINIMAS "DRAUGUI".

Seitų! musu motinėle,
Tiek aušiu vargus lietuva,
Jau galvą iš miegu pakele,
Ir darliu knibžda jos dirva.
Verėjis, kurpius ir artojas
Stiprion vienybėn telkiasi;
Išpračiu relai ai jiems klojas.
Bet ju kantrybė yr', skalsi.
Jau naują skaitymą atranda
Ir ukininkas ir pirklys,
Ir piemeniukas, ką gano bandą.
Be mokslo buti negalis.
Jaunimas meta girtuokliavęs,
Prie knygos, rašto griebiasi,
'niejie nepažįsta savęs —
tamais būdavę visi!
Tėv... ..
Jiegu neilstantiu kruva
I viena telkiasi draugis.
O josios vardas Lietuva!

Gražu žiuret i mus' tevyne
Iš tolo — mums, jos išviams,
Kurie svetimtaučius pažinę,
Paveizdan stato lietuviams.
Bet broliai mus' anapus juriu
Jau visame pranoksta mus:
Męs jauciamės są nū duriu,
Nors matome svetimtaučius.
Vienybė tūskimas mus įvyku,
Troškimas metu keleriu.
Ir kirdis doro kataliko
Jau sudrobei' džiangamū tikru.
Jau leisti pradėdame "Draugą".
Tų sunu musu rūpesčiu.
Tegul jis didis mums užanga.
Nors gimęs žemėje svečiu.
Tegul kiekvieno griėžis lanko,
Ramybė nešdamas visiems:
Jis draugas didelis ir menko,
Kiekvieną linksmis, stiprins, rema.

Gyvuok 'ad: tu knuolgiausiai,
Tu, drauge ir 'alove mus'!
Ir platiokis visadaugiausiai,
Lai tavo vardas nepažnus!

J. K.

Paaiškinimas

Mums tapo prikišta viešai, kad norime padėti pirmo numerio išleidimui iki po seimo, idant prašalint "Draugą" Susivienijimo L. R. K. A. organu. Dėl to, ir, idant, kad naujas laikraštis esąs steigiamas tam tikrai dli, knigai pervartę praėjusio Susivienijimo seimo, kad, kad užkentu kitienis laikraščiams. "Draugas" nori bu nereikia jokio or, vieniems metams. Laikoma, kad ten, tie, tie kokios atskiros draugijos, bet visu Amerikos lietu gu daiktu paaiš... jog "Draugo" įsteigėjai neturėjau šiu katalikų organu. Atskiru organizacijų reikalais už niekašios jokio noro... ukti savo laikraštį kokiai nors or... simines tiek tikta, kiek jos darbais interesuosis visuome guizacijai organu. "Draugo" direktoriai lygiai atliks šio ne.

DRAUGAS

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

1999

PAULIUS A. BALTAKIS, O.F.M.
VYSKUPAS LIETUVIAMS KATALIKAMS IŠEIVIJŲJE
361 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207

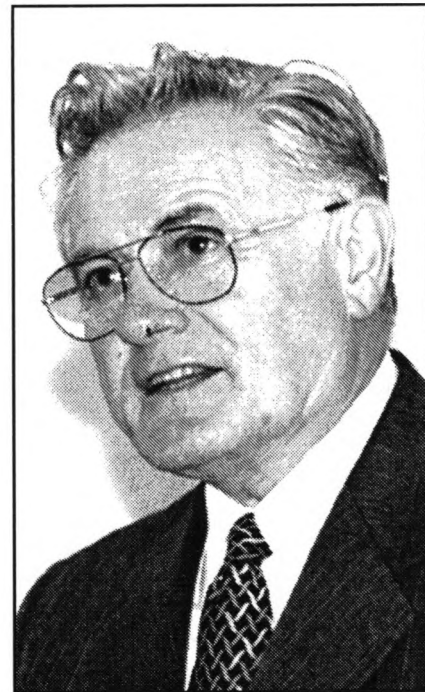
Tel.: (718) 827-7932

Vieni laikasčiai užsidaro vos spėję išvysti pasaulio šviesą, kiti ir atšventę deimantinį jubiliejų viltingai žvelgia į ateitį.

Mūsų "Draugas", įkurtas 1909 metais Wilkes Barre, PA, kaip kuklus savaitraštis, 1916 metais tapo išeivijos katalikų dienraščiu ir šiandien švenčia 90 metų sėkmingos veiklos sukaktį, nes sugebėjo skaityti "laiko ženklus" ir ištikimai tarnauti lietuvių religiniam, kultūriniam, tautiniam bei politiniam-socialiniam gyvenimui. Pradedant kun. A. Kaupu Dievo Apvaizda laimino "Draugą" pasišventusiais, talentingais, giliai išžvelgiančiais redaktorais, sugebančiais ne vien "matyti, girdėti ir informuoti", bet ir pramatyti, puoselėti ir vadovauti.

Šios džiugios sukakties proga prisimename maldoje visus buvusius "Draugo" redaktorus ir nuoširdžiai sveikiname dabartinę vyr. redaktorę p. D. Bindokienę bei jos kolegas; leidėjus Tėvus Marijonus ir Lietuvių Katalikiškos Spaudos Draugiją; visus rėmėjus ir skaitytojus, linkėdami Dievo palaimos ir džiugaus tarnavimo mūsų lietuviškai išeivijai.

Paulius A. Baltakis
Paulius A. Baltakis, O.F.M.
Išeivijos lietuvių katalikų vyskupas

GERBIAMIEJI
„DRAUGO“
SKAITYTOJAI IR LEIDĖJAI, BRANGŪS TAUTIEČIAI,

NUOŠIRDŽIAI SVEIKINU JŪSŲ REDAKCIJOS KOLEKTYVĄ,
VISUS BUVUSIUS IR ESAMUS AUTORIUS SU GRAŽIU IR GARBINGU
DEVYNIŲ DEŠIMČIŲ METŲ JUBILIEJUMI.

PER TĄ LAIKĄ IR LIETUVOS VALSTYBĖ, IR VISAS PASAULIS
IŠGYVENO NE VIENĄ PERMAINĄ.
IR VISADA JŪSŲ DIENRAŠTIS IŠLIKO LIETUVYBĖS ŠAUKLIU,
SUNKIAIS TAUTAI IR VALSTYBEI MOMENTAIŠ
RADO KELIĄ Į TAUTIEČIŲ PROTUS IR ŠIRDIS VISAME PASAULYJE.
NE KARTĄ DIDELIŲ TRAGEDIJŲ AKIVAIZDOJE
SPAUSDINTĄ LIETUVIŠKĄ ŽODĮ ŽMONĖS SKAITĖ KAIP TIESOS IR LAISVĖS VILTĮ,
KAIP MĖGINIMĄ PERVARTŲ LAIKOTARPIU SUVOKTI
IR IŠLAIKYTI SAVĄJĄ TAPATYBĘ.

DĖKOJU VISIEMS „DRAUGO“ AUTORIAMS UŽ ILGAMETĘ TARNYSTĘ
LAISVĖS, TĖVYNĖS IR KRIKŠČIONIŠKOJO HUMANIZMO IDEALAMS.
PAKELIUI Į ŠIMTO METŲ JUBILIEJŲ LINKIU GYVOS MINTIES,
AŠTRIOS PLUNKSNOS IR SKAITYTOJŲ DĖMESIO VISAME PASAULYJE,
KUR GYVENA BROLIAI IR SESES LIETUVIAI.

SU NUOŠIRDŽIAIS SVEIKINIMAIS IR LINKĖJIMAIS –

VALDAS ADAMKUS
LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS
VILNIUS, 1999 METŲ BIRŽELIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PIRMININKAS

"Draugo" dienraščiui švenčiant savo veiklos 90 metų jubiliejų, sveikinu leidėjus, redakciją, bendradarbius, rėmėjus ir skaitytojus. Linkiu "Draugui" toliau būti kelrodžiu į draugystę ir susipratimą, platinti tiesą, lietuviškumą ir atvirumą.

*Lietuvos Respublikos
Seimo Pirmininkas*

Vytautas Landsbergis

Vilnius, 1999 m. rugpjūčio 16 d.

LIETUVOS RESPUBLIKOS MINISTRAS PIRMININKAS

Mielieji "Draugo" puoselėtojai,

Jau kelioms lietuvių kartoms Jūsų laikraštis asocijuojasi su tautos gyvybingumo židiniu, naujienų apie Lietuvą ir jos žmones šaltiniu, išeivijos aktualijų liudijimu.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės vardu sveikindamas Jus visus, buvusius ir dabartinius "Draugo" bendradarbius, naudojuosi proga išsakyti pačius nuoširdžiausius žodžius, kurių per 90 aktyvios veiklos metų esate tikrai nusipelnę. Visa Lietuvos žiniasklaidos istorija, tuo labiau besiskleidžianti svetur, mena ne tiek daug panašių ilgaamžiškumo pavyzdžių. Žavimės Jūsų tautiniu užsidegimu ir pasiryžimu, darbštumu ir pasiaukojimu, draugiškumu ir atkaklumu.

Ir toliau būkite aktyvūs pažangos, savitarpio supratimo, kultūros ir švietimo naujienų skleidėjai bei skatintojai. Linkiu daug daug gyvavimo metų "Draugui", o Jums kiekvienam – sveikatos, ištvermės, kūrybos sėkmės.

Pagarbiai-

Rolandas Paksas

Vilnius, 1999 m. rugpjūčio 20 d.

OFFICE OF THE GOVERNOR
JRTC, 100 WEST RANDOLPH, SUITE 16
CHICAGO, ILLINOIS 60601

GEORGE H. RYAN
GOVERNOR

July 28, 1999

Mrs. Danute Bindokas
Editor
Draugas Daily
4545 W. 63rd Street
Chicago, IL 60629

Dear Mrs. Bindokas :

As Governor of the State of Illinois, it is my pleasure to congratulate you on the 90th anniversary of your publication Draugas Daily.

Draugas Daily has provided countless Lithuanian Americans with an excellent source of national and community news. The depth of your coverage has given a wealth of information to those who are interested in the events and issues pertinent to citizens of Lithuanian descent. You can take pride in the many accomplishments that your publication has achieved.

On behalf of the citizens of Illinois, please accept my best wishes on this special occasion.

Sincerely,

GEORGE H. RYAN
Governor

GHR/PM/mb

LIETUVOS RESPUBLIKOS AMBASADA
VAŠINGTONAS

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA
WASHINGTON, D.C.

1999 m. liepos 12 d.

Didžiai Gerbiamiems
Užsienio lietuvių dienraščio "Draugas"
Vadovams, leidėjams, darbuotojams, bičiuliams bei skaitytojams

Leiskite man Lietuvos Vyriausybės bei Lietuvos Ambasados Vašingtone vardu Jus širdingai pasveikinti su ištis nepaprasta švente - garbingu "Draugo" devyniasdešimtuojų jubiliejumi.

Devyniasdešimt ilgų ir permainingų metų dienraštis "Draugas" ištikimai lanko lietuvių, išsiblaškiusių po visą pasaulį, namus, įstaigas, mokyklas. Devyniasdešimt metų "Draugas" skleidžia žinias, krikščioniškąją šviesą, meilę Tėvynei bei lietuviškąją kultūrą jos trokštantiesiems. "Draugo" gebėjimas atsilaikyti istorijos negandoms, išlikti tiesiam, skatinančiam nuomonių įvairovę bei visapusiškumą ir stebina, ir įkvepia. "Draugo" žodis visada buvo ir bus reikalingas ir svarbus lietuvių tautos gyvasčiai bei vėl nepriklausomos Lietuvos siekiamis įsitvirtinti pasaulio šalių bendrijoje, užtikrinti savo tautos saugumą ir gerovę.

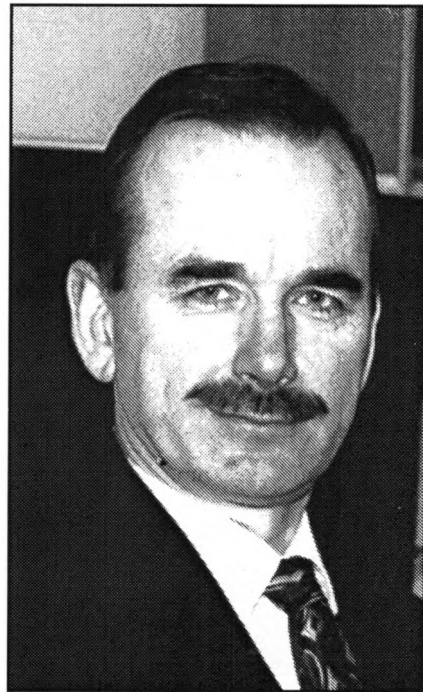
Nuėjus tokį prasmingą kelią, šiandien norisi Jums nuoširdžiai palinkėti išlaikyti šį ryžtą ir nuoseklumą. Te kasdien gausėja Jūsų ištikimų korespondentų bei skaitytojų būrys, te skaitytojai patiria daug džiaugsmingų akimirkų prie mėgstamo dienraščio puslapių, teneapleidžia Jūsų visokeriopa sėkmė.

Te tiesa ir šviesa lydi "Draugo" žingsnius, tarnaujant Tėvynei.

Nuoširdžiai Jūsų -

Stasys Sakalauskas
Lietuvos Respublikos Ambasadorius
Jungtinėje Amerikos Valstijose

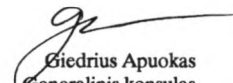

LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINIS KONSULATAS
ČIKAGA

CONSULATE GENERAL
OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA
CHICAGO, ILLINOIS

Malonumas ir garbė sveikinti "Draugo" laikraštį su 90-ties metų sukaktimi. "Draugas" informuoja, šviečia ir vienija lietuviškam visuomeniam gyvenimui jau kelias lietuvių kartas Jungtinėse Valstijose ir ne tik jose. Užsitarnautas įspūdingas, pagarbą keliantis autoritetas ir skaitytojų pasitikėjimas bei meilė. Neįmanoma įsivaizduoti ko nustotų lietuvių išeivijos tautinis, kultūrinis ir visuomeninis gyvenimas neturėdamas tokio savo tikro "Draugo", o ir Lietuvoje vis atidžiau ir įdėmiau klausomasi "Draugo" žodžių. Šia proga noriu pasveikinti ir pareikšti dėkingumą visiems esamiems ir buvusiems laikraščio bendradarbiams, palinkėti sėkmės Jiems, o taip pat "Draugo" rėmėjams bei skaitytojams. Tvirtai tikiu, kad po dešimties metų "Draugo" dienraštis pradės eilinį savo gyvavimo šimtmetį.

Giedrius Apuokas
Generalinis konsulas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINIS KONSULATAS
ČIKAGA

CONSULATE GENERAL
OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA
CHICAGO, ILLINOIS

"Draugas" yra pirmasis ir mūsų istorijoje vienintelis
dienraštis, pajėgęs atkopti į 90-ties metų sukaktį. Džiaugia-
mės, kad galime būti šio ypatingo jubiliejaus liudininkais,
nes "Draugas" yra tapęs neatskiriama mūsų gyvenimo dalimi.

Sveikiname visą gausią "Draugo" šeimą: leidėjus, redak-
ciją, administraciją, bendradarbius ir skaitytojus. Esame
tikri, kad su visų bendra talka už dešimties metų "Draugas"
galės švesti garbingą savo šimtmečio sukaktį.

Su geriausiais linkėjimais,

Vaclovas Kleiza
LR garbės konsulas

**JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA
LITHUANIAN-AMERICAN COMMUNITY, INC.**

11250 Roger Bacon Drive, Suite 17C, Reston, VA 22090
(703) 397-0950 • FAX (703) 397-0951 • email lacinc@erols.com

SVEIKINIMAS

Dienraštis „Draugas“ yra lyg ir Amerikos lietuvių veidrodis. Jo istorija glaudžiai surišta su mūsų visų istorija. Įsteigtas prieš Pirmąjį pasaulinį karą ši kraštą atvykusių, pasitraukiančių nuo carinės Rusijos persekiojimų, lietuvių. „Draugas“ vienijo visus Amerikos lietuvius, skatino juose savo žodžio ir savo tėvynės meilę ir jai laisvės troškimą. Iš tikrųjų ši, tuomet pradėta, „Draugo“ programa tęsėsi per visus dešimtmečius ir tebėra tęsiama toliau. „Draugas“ augo ir vystėsi kartu su įvairiomis lietuviškos išeivijos bangomis, pasiekusiomis Ameriką po Pirmo ir Antrojo pasaulinio karo, ir dabar po Lietuvos atstatymo. Nors per ilgiausią šių 90 metų laikotarpį „Draugo“ leidėjai ir mecenatai buvo Tėvai marijonai, kuriems tenka mūsų visų didelė padėka, iš esmės jis buvo ir yra visų Amerikos lietuvių kūrinys. „Drauge“ atspindi visų mūsų organizacijų veiklą, visų mūsų kultūrininkų, rašytojų, poetų ir mokslininkų kūrybą, taip pat mūsų džiaugsmą ir rūpeščiai, surišti su įvykiais dabar jau laisvoje tėvynėje Lietuvoje. Mūsų Lietuvių Bendruomenė yra visuomet radusi „Drauge“ ir vietos, ir pripažinimo, ir gavusi naudingų patarimų.

Taigi su dėkingumu ir dideliu džiaugsmu mes sveikiname „Draugą“ visos JAV Lietuvių Bendruomenės vardu šio garbingo Jubiliejaus proga. Sveikiname leidėjus, redaktorių, bendradarbius, platintojus ir visus darbuotojus. Linkime visiems stiprybės, ištvermės ir pasisekimo, duodant mums visiems nuolatinį lietuvišką akiratį šiame krašte. Nepaisant savo palyginti brandaus amžiaus, „Draugas“ vis dar tebėra jaunas, gaivus ir pilnas energijos. Linkime, kad šis kūrybinis dinamizmas „Draugą“ lydėtų ne tik į būsimą tūkstantmetį, ne tik į savo šimto metų sukaktį ir toliau, tol, kol šiame krašte bus lietuvių.

Regina Narušienė

JAV LB Krašto Valdybos pirmininkė

CONGREGATION OF THE MARIAN FATHERS

AMERICAN PROVINCE OF SAINT CASIMIR

6336 SOUTH KILBOURN AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS 60629

Sept. 17, 1999

Dr. Petras Kisielius, MD
President, Lithuanian Catholic
Press Society
4545 W. 63rd Street
Chicago, IL 60629

Dear Dr. Kisielius:

Permit me in the name of the Marians of the Immaculate Conception to congratulate the Lithuanian Catholic Press Society on the occasion of the 90th Anniversary of the Founding of the Lithuanian daily **DRAUGAS**.

From its beginnings, so humble but noble, the DRAUGAS has continued to be of value to the Lithuanian community. During that dark period of the Soviet occupation of Lithuania, it was the DRAUGAS which continued without fear to publish the truth.

This Anniversary, however, would be incomplete without calling to mind the newspaper's pioneers. They are no longer with us, but their ideals still remain.

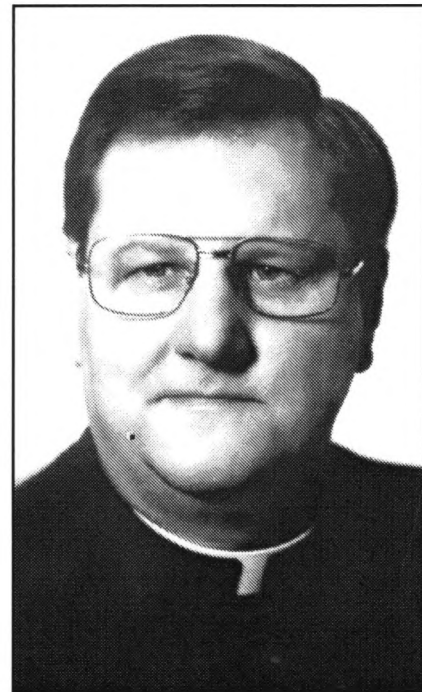
The Marians, soon after their arrival in the United States, assisted in the editorial work of the newspaper. Facing closure because of funds, the Marians were asked and accepted the challenge to take over the publication of the DRAUGAS. With an ever need for more space, and with the dedication of its religious brothers, the presses found a new home in cramped quarters on Oakley Avenue in Chicago. Joined by dedicated lay people the DRAUGAS became a household name in the Lithuanian community not only in Chicago but everywhere.

With its new quarters at its present location, even more has been accomplished, thanks to the efforts of so many.

To all the members of the Society, the Administration, editors, staff, workers, readers, and benefactors everywhere...Congratulations! *Ilgiausiu Metu!* To all those who have passed out of our midst, the pioneers of the press, we offer words of gratitude for their vision and dedication and bow our heads in prayer for them!

Sincerely yours in Christ,

Donald S. Petraitis MIC
Very Rev. Donald S. Petraitis, MIC
Provincial

ŽODŽIO GYVYBĖ

Pradžioj buvo Žodis. Jis buvo ištartas

Su sąlyga, amžiais kad jį pakartos

Karta po kartos—gimę giminės, kartos

Nuo amžių per amžius karta po kartos.

To Žodžio likimas, ar nenuostabus,

Ar Žodžio (kūrybos) gyvybė ne dyvas?

Kai daugelio mūsų čionai nebebus

Tas Žodis kas dieną (kasdienis) bus gyvas.

Mes savo lietuviškam Žody gyvi

Ir buvom ir būsim (ir būsim!), nes esam—

Istoriją nešam, kaip gymį savy,

Kaip šventąją protėvių tąsą.

**Bernardas Brazdžionis
1999 m. liepos mėn**

„DRAUGO“ ŽODIS BUVO KŪRYBINGAS JAU 90 METŲ

KUN. VIKTORAS RIMŠELIS, MIC

Švenčiant „Draugo“ sukaktį, aukotose Mišiose buvo skaityti du Šv. Rašto skaitiniai. Juos užbaigę, skaitytojai priminė žmonėms, ką jie skaitė, pasakydami: „Tai Dievo Žodis“.

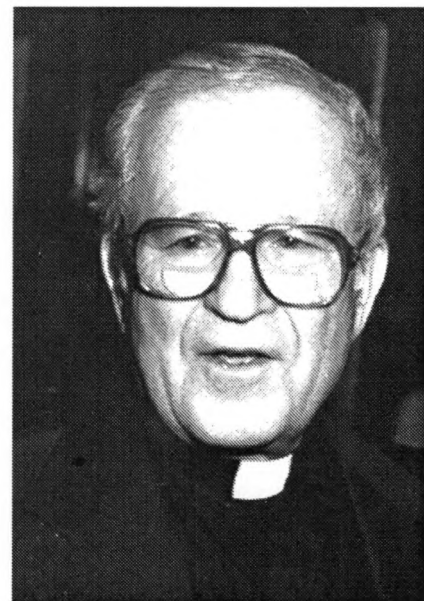
O Šv. Jono Evangelijos prologe skelbiama: „Pradžioje buvo Žodis. Tas Žodis buvo pas Dievą, ir Žodis buvo Dievas. Jis pradžioje buvo pas Dievą. Visa per jį atsirado, ir be jo neatsirado nieko, kas tik yra atsiradę“. Taigi Dievo Žodis yra kūrybingas. Jis yra visų erdvių ir pasaulių sutvėrėjas.

Kai viskas atsirado iš Dievo Žodžio, tai ir lietuviškasis „Draugo“ žodis išplaukė iš dieviškojo Žodžio, ir buvo kūrybingas per 90 metų.

„Draugas“ prasidėjo 1909 m. liepos 12 d. 1909 m. Wilkes-Barre, Pensilvanijoje, kaip savaitinis leidinys ir perkeltas į Čikagą 1912 m. liepos 14 d. kur 1916 m. kovo 31 d.

pradėjo eiti jau dienraščiu. Už dienraščio leidimą buvo atsakinga Lietuvių kunigų vienybė. Bet greitai kunigai pasijuto labai apsunkinti dėl savo kitų apaštalavimo darbų. Tada, 1919 metais, visa „Draugo“ atsakomybė buvo perleista neseniai įsikūrusiai Marijonų vienuolijai. Marijonai suorganizavo Lietuvių katalikų spaudos draugiją, ne pelno korporaciją (Lithuanian Catholic Press Society, a non profit Corporation).

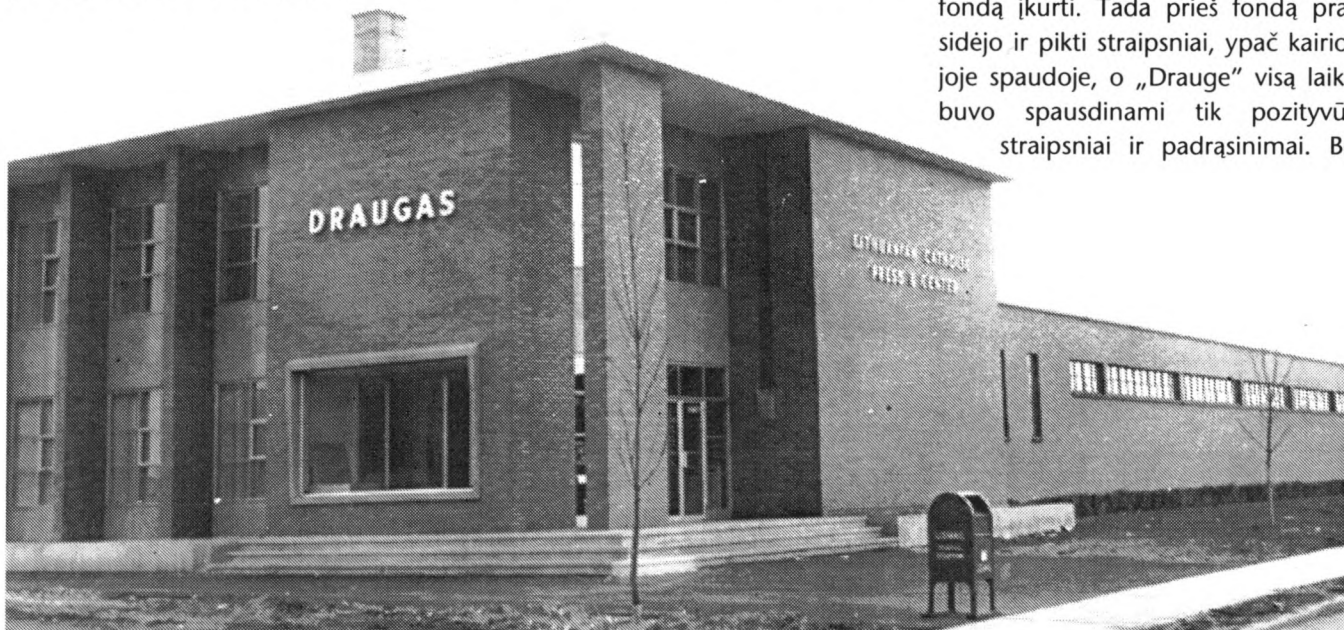
Iš pat pradžių „Draugas“ užsiangažavo išlaikyti religijos ir lietuvių kultūros paveldą lietuvių katalikuose. Jis buvo ir dabar yra avangardas prieš pasaulietiškos spaudos kraštutinį socializmo materializmą ar komunizmą „Draugas“ padėjo kurti lietuviškas parapijas čia išeivijoje, kurti lietuviškas mokyklas ir kultūrines draugijas. „Draugas“ tapo laisvajame pasaulyje plačiausiai skaitomas dien-

kun. Viktoras Rimšelis, MIC.

raštis tarp lietuvių po Antrojo pasaulinio karo, kai daugiau kaip 50,000 mūsų tautiečių emigravo į Jungtines Amerikos Valstijas.

„Draugas“ padėjo kurtis įvairiems kultūriniais ir finansiniams fondams. Rodos, dar taip neseniai, o jau praėjo 38 metai, kai „Drauge“ prasidėjo Lietuvių fondas, kai buvo paskelbtas pirmas skelbimas ir atsišaukimas tokį fondą įkurti. Tada prieš fondą prasidėjo ir pikti straipsniai, ypač kairiojoje spaudoje, o „Drauge“ visą laiką buvo spausdinami tik pozityvūs straipsniai ir padėjos. Be

Naujajame „Draugo“ pastate — 4545 W. 63rd Str., jo pirmojo apžiūrėjimo ir šventinimo proga. Iš kairės pirmoje eilėje: kun. Viktoras Rimšelis, MIC, Antanas Rudis, kun. Vincas Parulis, kardinolas Samuel Stritch, prel. Ignas Albavičius, vyr. redaktorius Leonardas Šimutis, kun. Petras Činikas, MIC ir Stanley Pieza.

„Draugo“ šiandien neturėtume Lietuvių fonde tų milijonų, kurie skirstomi lietuviškiems kultūros reikalams.

„Draugo“ žodis pasiekė Kongresą ir Senatą Vašingtone. Visos rezoliucijos, skelbiamos „Drauge“, Senate praėjo su pritarmu. O tos rezoliucijos šaukėsi pagalbos atgauti laisvę pavergtai tėvynei. Jeigu prezidentas nežinojo, kur yra komunizmo pavergta Lietuva, tai Vašingtone senatoriai ir Kongreso nariai buvo gerai informuoti, kad pavergti lietuviai ir gyvenantys laisvame pasauly šaukiasi pagalbos išsivaduoti iš žiauriausios vergijos.

„Draugo“ spaustuvėje kasdien visą laiką dirbo penki marijonai broliai vienuoliai, neskaičiuodami darbo valandų. Tame darbe 15 brolių savo gyvybes paaukojo Dievui. Jie dirbo ne už pinigą taip, kaip ir vienuoliai kunigai. Kažin, ar bent vienas „Draugo“ skaitytojas įvertino jų pa-

siaukojimą ir darbą? O kas gi skatino juos taip aukotis?

Juos skatino Dievo ir tėvynės meilė. Be tos meilės, nors ir kažin kiek darbininkas uždirbs ir bus gerai apmokamas, jis vis tiek bus nepatenkintas.

Anuomet iš pavergtos Lietuvos gavome perspėjimą ir žinią, kad „Draugas“ yra infiltruotas komunistų agentų. Mes dėl to nesijaudinom, nes „Drauge“ neturėjome paslapčių. Bet pasklido gandai, kad marijonai iš „Draugo“ daro didelius pinigus. Atseit, jiems nereikia aukų, nereikia ir „Draugo“ remti. Melas ir šmeižtai žmonėse greitai plečiasi. Kai marijonai broliukai ilgai išmirė, reikėjo samdyti pasauliečius darbininkus. Tada jau „Drauga“ išlaikyti neužteko prenumeratų ir geradarių aukų. Per trisdešimt metų „Draugo“ išlaikymui Marijonų vienuolija kasmet administracijai įmokėdavo apie 60,000 dolerių. Jeigu marijonai nebūtų taip

„Draugo“ rėmę, tai šiandien nešvęstume jo 90 metų sukakties.

Anuomet keliems marijonams apsiimti leisti dienraštį, priiimant visą atsakomybę buvo didelis užmojis. Nei tada, nei dabar, niekur nerasime tokio pavyzdžio, kad vienuolija leistų dienraštį. O marijonams atrodė, kad tai yra misijonierių darbas mūsų išeivijoje. Tas darbas kasdien statė Marijonų vienuolijai istorinį paminklą. Tolimoje ateityje istorikai gali nepastebėti nuveiktų darbų, kuriant bažnyčias, išlaikant mokyklas, bet jie negalės praeiti, nepamatę ir neįvertinę „Draugo“ paminklo.

Šiandien mes su dėkingumu Dievui prisimename visus „Draugo“ redaktorius, administratorius ir darbininkus. Visi jie nešė išeivijoje tiesos šviesą ir žadino viltį sulaukti tėvynės laisvės džiaugsmo. Tegul jiems dabar Dievo Žodžio šviesa šviečia dangaus laimėje per amžius.

DEVYNIASDEŠIMTASIS „DRAUGO“ GIMTADIENIS

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Lietuvių ir spausdinto žodžio bičiulystė

Nors vienas kitas lietuvių kilmės emigrantas pasiekė Jungtinių Amerikos Valstijų krantus jau 17-18 šimtmeityje, bet tik 1868-1876 m. čia pradėjo atvykti ir kurtis gausesnės mūsų tautiečių būriai. Pradžioje daugiausia jų apsigyveno Pennsylvania valstijoje—Shenandoah, Mahoney Plane, Yatsville, Gilberton, Mount Carmel, Danville, Plymouth ir kt. Į Čikagą pirmieji lietuviai atvyko 1870 metais.

Prieš 120 metų prasidėjo Amerikos lietuvių bičiulystė su spausdintu žodžiu gimtąja kalba: 1879 m. New Yorke išleistas pirmasis laikraštis, pavadintas „Lietuwiszka Gazieta“. Pirmasis lietuviškas laikraštis „Lietuva“ Čikagoje išspausdintas 1892 m. (ėjo iki 1920 m.), o tais pačiais metais, Amerikos lietuvių rūpesčiu ir lėšomis, Tilžėje pradėtas leisti žurnalas „Apšvieta“, skirtas ir Lietuvai, ir užsienio lietuviams.

Prieš 90 metų Wilkes Barre, Pennsylvania, gimė katalikiškas savaitraštis „Draugas“.

Jo pirmasis numeris išėjo 1909 m. liepos 12 d. Savaitraštis įsteigtas Amerikos Lietuvių kunigų vienybės, susibūrusios daugiausia kun. Antano Staniukyno pastangų dėka. Pirmuoju naujojo savaitraščio redaktorium iš Lietuvos atsikviestas kun. Antanas Kaupas.

„Draugo“ leidybos reikalams įsigyta nedidelė spaustuvė, kurioje šis katalikiškas savaitraštis buvo spausdinamas ir siuntinėjamas daugiausia Pennsylvania lietuviams.

Beveik nuo pat pradžios „Draugas“ susidūrė su finansiniais sunkumais, o prenumeratorių skaičius neaugo taip sparčiai, kaip buvo tikėtasi. Tuo metu kun. A. Staniukynas jau buvo persikėlęs į Čikagą, kur pradėjo gausiai kurtis lietuviai. Atrodė logiška, kad ir „Draugas“—su redaktorium kun. Kaupu—rastų sau namus mieste, vėliau pavadintame užsienio lietuvių sostine. Į Čikagą „Draugas“ perkeltas 1912 m. liepos mėnesį.

„Draugas“ pradeda naują gyvenimą

Nuo 1899 m. Čikagoje buvo kun. Mato Kriaučiūno ir bankininko Jono Tananevičiaus leidžiamas savaitraštis „Katalikas“, tačiau vėliau jis pasidarė tik siauro ratelio skaitytojų dienraščiu, po to vėl ėjęs savaitraščiu, bet neturėjęs didesnio pasisekimo (užsidarė 1917 m.).

Tuo metu kun. Antanas Staniukynas rūpinosi Šv. Kazimiero seserų kongregacijos steigimo reikalais. Jis pasikvietė kun. A. Kaupą atvykti į Čikagą, kur gyveno pastarojo sesuo, Šv. Kazimiero vienuolyno steigėja, Motina Marija (Kazimiera) Kaupaitė. Kartu su redaktorium į Čikagą buvo perkeltas ir savaitraštis „Draugas“, radęs pirmąjį prieglobstį Šv. Kazimiero seserų kapelionijoje, Marquette Parke.

Tačiau po metų—1913 m. pabaigoje—mirė kun. Antanas Kaupas, tad reikėjo pasirūpinti nauju redaktoriumi, o, be to, laikraštis vėl susidūrė su dideliais finansiniais sunkumais.

Pirmasis pasaulinis karas atnešė

kun. Antanas Staniukynas

kun. Antanas Kaupas.

viltį, kad Lietuvai nušvis laisvės rytas. Tėvynėje dr. Jonas Basanavičius, dr. Vincas Kudirka ir kiti šviesuoliai budino tautą keltis iš vergijos šimtmečių, žadino lietuvių tautinę sąmonę ir ruošė galimai nepriklausomybei. Amerikoje gyvenantiems lietuviams tėvynės laisvėjimo prošvaitės buvo nemažiau svarbios. Čia taip pat reikėjo pažadinti tautinį atgimimą. Tik lietuviška spauda galėjo deramai jungti plačiai Amerikoje išsisklaidžiusius tautiečius, suburti juos bendriems tikslams, teikti greitas ir tikslas informacijas. Tad nuspręsta, nepaisant visų sunkumų, „Drauga“ leisti dienraščiu. Kaip dienraštis jis pradėjo eiti 1916 m. kovo 31 d. Pirmasis redaktorius—kun.* Antanas Maliauskis.

Tuo metu „Draugas“ buvo apsigyvenęs netoli Šv. Kryžiaus lietuvių parapijos (1800 W. 46 Str.).

Nuo pat įsteigimo „Draugo“ fi-

Leonardas Šimutis

nansinius reikalus tvarkė akcinės kunigų bendrovės paskirtas administratorius, o leido kunigai, susibūrę į tą bendrovę, kuriai teko rūpintis ne tik savaitraščio leidimu, bet jo techni-

niais reikalais, siuntinėjimu skaitytojams. Darbų našta ir atsakomybė buvo tokia didelė, kad pradėta ieškoti kitų išeikių.

„Draugo“ leidybą perima marijonai

Palaimintojo Jurgio Matulaičio Čikagoje 1913 m. įkurta marijonų vienuolija jau pačioje savo pradžioje dažnai imdavosi atsakomybės už „Draugo“ redagavimą ir administravimą. Kunigų akcinė bendrovė, matydama, kad nenugalės sunkumų, susijusių su šio dienraščio leidimu, per tuometinį Čikagos arkidiecezijos kardinolą George Mudelein pradėjo dėti pastangas, kad „Draugas“ visiškai pereitų marijonų atsakomybėn.

Pagaliau lietuviai marijonai, nors ir nelabai noromis, „Draugo“ leidimo našta perėmė nuo 1919 m. sausio mėnesio.

Netrukus (1920 m.) buvo nupirk-

„Draugo“ dienraščio personalas 1939 m. lapkričio 9 d. Iš kairės I eil.: br. Jonas Peldžius, Ignas Sakalas, vyr. red. Leonardas Šimutis, kun. J. Marčiulionis, MIC, Petras Tumasonis, kun. Juozas Dambrauskas, MIC, br. Stanislovas Montvydas; II eil.: br. Juozas Apšėiga, Antanas Skirius, br. Jonas Seibutis, Jonas Pilipauskas, Pranas Juška, Mikas Pavalonis, Jonas Kulikauskas, Kazimieras Boguslovas, br. Vincas Žvingilas.

„Draugo“ pamatų prakasimas 1955 m. vasarą. Viduryje (iš kairės) prel. Ignas Albavičius, kun. Petras Činikas, MIC, red. Leonardas Šimutis, kun. Viktoras Rimšelis, MIC ir kiti.

tas keturių aukštų pastatas prie Oakley ir 23 Pl, kuriame įrengtos patalpos spautuvei, redakcijai, administracijai ir net vienuoliams gyventi. Šiame pastate dienraštis „Draugas“ buvo leidžiamas 37 metus.

1957 m. vasario 1 d. Amerikos lietuvių katalikų dienraštis perkeltas į naujas, patogias patalpas, kuriose buvo įrengta moderni spaustuvė ne tik laikraščiui, bet ir knygų ir žurnalų leidybai. Šiose patalpose „Draugas“ sulaukė savo 90-ojo gimtadienio ir tikisi dar daug jų sulaukti.

„Draugo“ redaktoriai

Per 90 metų daug kartų keitėsi „Draugo“ redaktoriai. Jais yra buvę ir kunigai, ir net vienas vyskupas (žinoma, tuo metu jis dar tebebuvo kunigas), ir pasauliečiai. Daugiausia metų dienraštį redagavo Leonardas Šimutis (daugiau kaip 41 m.), Ignas Sakalas (jis buvo techninis redaktorius; apie 43 m.), kun. Pranas Garšva, MIC (36 m.). Šiuo metu redakcijoje dirba vien moterys, bet iki 1992 m. vyriausio redaktoriaus pareigose buvo tik vyrai.

Vyriausiais „Draugo“ redaktoriais yra buvę:

kun. Antanas Kaupas; Julius Kaupas (kunigo brolis); kun. Fabijonas Kemėšis; kun. Pranas Būčys (vėliau vyskupas); kun. Kazimieras Rėklaitis; kun. Kazimieras Matulaitis, Leonardas Šimutis; kun. Vytautas Bagdanavičius, MIC;

kun. Viktoras Rimšelis, MIC; kun. Pranas Garšva, MIC; Danutė Bindokienė (nuo 1992 m.).

Kiti redaktoriai arba kurį laiką redakcijoje dirbė (abėcėlės tvarka):

kun. Kazimieras Barauskas, Aloyzas Baronas, Kazys Bradūnas, kun. Bronius Bumša, kun. Ignas Česaitis, Mykolas Drunga, Česlovas Grincevičius, kun. J. Kazakas, Bronius Kviklys, Aušrelė Liulevičienė, kun. Andrius Naudžiūnas, Emilija Pakštaitė, Kazys Pakštas, kun. Juozas Prunskis, Algirdas Pužauskas, Vytautas Radžius, Ignas Sakalas, kun. Antanas Staniukynas, Jonas Šoliūnas, Petras Tumasonis, Aldona Zailskaitė, kun. Juozas Vaškas, ir kai kurie kiti.

Šiuo metu „Draugą“ redaguoja:

vyr. redaktorė Danutė Bindokienė (ji kartu paruošia ir šeštadieninį priedą);

pirmojo puslapio redaktorė Daiva Guzelytė-Švabienė;

telkinių, skautų, sporto, ateitininkų skyriaus (pastarajam medžiagą padeda sukaupti Laima Šalčiuvienė) redaktorė Irena Regienė; paskutinio puslapio redaktorė Emilija Andruolytė; sveikatos ir religinio skyriaus redaktorė Eglė Paulikienė.

Visos redaktorių atlieka ir kitus, su redagavimu susietus, darbus.

„Draugo“ personalas, darbuotojai ir kitų, t. marijonų leidžiamų leidinių redaktoriai 1957 m. Iš kairės: Vincas Laurušonis, kun. Juozas Budzeika, MIC, Andrius Daugirdas, Aloyzas Baronas, Juozas Valaitis, kun. Kazimieras Barauskas, kun. dr. Juozas Prunskis, kun. Petras Činikas, MIC, kun. Viktoras Rimšelis, vyr. redaktorius Leonardas Šimutis, kun. Vytautas Bagdanavičius, MIC, Ignas Sakalas, kun. Antanas Ignotas, MIC, Pranas Jančius, MIC.

„Draugo“ spaustuvės šventinimas—apeigas atlieka kardinolas Samuel Stritch.

Administracija

Nors „Draugas“ tebėra prisiglaudęs po t. marijonų globos sparnu, bet dabar jo oficiali leidėja yra Lietuvių katalikų spaudos draugija, susidedanti iš marijonų ir pasauliečių. Jai šiuo metu pirmininkauja dr. Petras Kisielius, o vykdomosios direktorių valdybos pirmininkė yra Marija Remienė.

Finansinį užnugarį sudaro ir nuo naujų finansinių sunkumų apsaugo, prieš kiek daugiau kaip penkerius metus įsteigtas Draugo fondas, pasiryžęs sutelkti vieno milijono dolerių kapitalą, kurio palūkanos kasmet skiriamos dienraščio reikalam.

Nors Draugo fondas turi savo direktorių tarybą, bet jo stipriausias variklis ir širdis iki šiol buvo ir tebėra Bronius Juodelis, kuris eina ir direktorių tarybos pirmininko, ir DF išdininko pareigas. Jo didelių pastangų ir darbštumo dėka, DF yra priartėjęs prie užsibrėžto tikslo ir teikia dienraščiui didelę finansinę paramą.

Per eilę metų „Draugo“ administratoriais yra buvę ir marijonai, ir pasauliečiai:

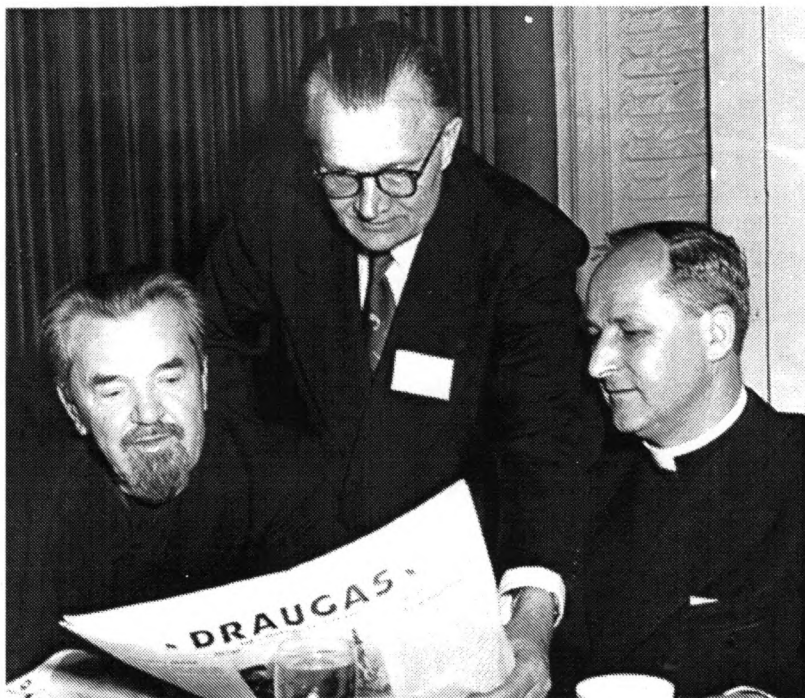
kun. Petras Činikas, kun. Petras Cibulskis, kun. Albinas Spurgis, kun. Antanas Miciūnas, kun. Andrius Naudžiūnas, kun. Vincentas Vizgirda, taip pat kun. P. Serafinas, kun. F. Kudirka, Pijus Stončius, Vytautas Radžius, Ignas Budrys, Stasys Džiugas, Juozas R. Valaitis, Viktoras Naudžius.

Šiuo metu „Draugą“ administruoja Valentinas Krumplis.

Jiems įvairiais metais talkino daug kitų gabių ir sumanių žmonių, tad „Draugas“ visuomet galėjo netrukdomas lankyti savo skaitytojus.

Kadangi nei vienas lietuviškas laikraštis Amerikoje vien iš prenumeratų išsilaikyti negali, yra svarbu lėšų leidybai rasti kitais būdais.

„Draugui“ didelė pagalba buvo ir yra įvairūs renginiai — koncertai, pokyliai, vasaros šventės, kurių pelnas skiriamas dienraščio reikalam. Šių renginių ruošimo našta per eilę metų kėlė daug tvirtų, pasiaukojančių rankų, bet kone visų priekyje buvo Marija Remienė. Dienraštis už jos neuilstamą, rūpestingą darbą yra tikrai nuoširdžiai dėkingas.

Su nauju dienraščio numeriu (iš kairės): prel. Mykolas Krupavičius, vyr. redaktorius Leonardas Šimutis ir vysk. Vincentas Brizgys.

Ne vien dienraštis

Pasakyti, kad „Draugas“ yra tik užsienio lietuvių dienraštis, būtų netikslu. Jo įnašas į Amerikos (ir kitų kraštų) lietuvių kultūrinį, visuomeninį, politinį gyvenimą yra milžiniškas.

„Draugo“ redaktoriai visuomet buvo viena pagrindinių varomųjų jėgų, kuriant, skatinant, išlaikant visuomeninę, kultūrinę užsienio lietuvių veiklą, o dienraščio puslapiuose ta veikla gyvai atsispindėjo. „Draugas“ turėjo įtakos, stiprinant Lietuvių Bendruomenės kūrimosi eigą, Amerikos Lietuvių tarybos darbus, rėmė BALFą ir kitas labdaros organizacijas. Jo puslapiuose pirmiausia pasirodė ir Lietuvių fondo steigimo mintis. Iš tikrųjų sunku būtų rasti lietuviškų darbų dirvoną, kuriame „Draugas“ nebūtų išvaręs gilios ir prasmingos vagos.

Tačiau už vis labiausiai „Draugas“ rūpinosi lietuviško spausdinto žodžio gyvastingumu — ne tik laikraščio, bet ir knygos puslapiuose.

1947 m. prie „Draugo“ buvo įsteigtas Lietuviškos knygos klubas, per savo gyvavimo dešimtmečius išleides ir išplatinęs daugiau kaip 100,000 lietuviškų knygų! Vėliausias Lietuviškos knygos klubo ilgametis vedėjas buvo

Valentinas Krumplis

Redakcijos darbuotojai. Iš kairės: Bronius Kviklys, Algirdas Pužauskas, Kazimiera Bradūnienė, Aloyzas Baronas, vyr. redaktorius kun. Pranas Garšva, MIC, Kazys Bradūnas.

Juozas Valaitis.

kun. Vytautas Bagdanavičius, MIC.

Nuo 1951 m. „Draugas“ pradėjo skirti kasmetinę 1,000 dol. romano premiją, tuo pačiu įsipareigodamas premijuotą romaną išleisti atskira knyga. Romano premijos įteikimo šventės, ruoštos ne tik Čikagoje, bet ir kituose Amerikos miestuose, būdavo ir visų užsienio lietuvių šventės, kuriose programą atlikdavo stip-

riausios mūsų meninės pajėgos.

Per eilę metų romano premiją yra laimėję (kai kurie autoriai daugiau negu vieną kartą):

Jurgis Gliuda, Birutė Pūkelė-vičiūtė, Alė Rūta, Julija Švabaitė-Cylienė, Algirdas Landsbergis, Jeronimas Ignatonis, Paulius Jurkus, Juozas Švaistas, Anatolijus Kairys, Aloyzas Baronas, Juozas Kralikauskas, Vacys

Stasys Džiugas.

Andrius Daugirdas.

kun. Kazimieras Barauskas.

Kavaliūnas, Albinas Baranauskas, Pranas Naujokaitis, Kazys Almenas...

Be to, 1962 — Maironio metais — paskirta 1,000 dol. poezijos premija. Ją laimėjo poetė Kotryna Grigaitytė. Premija pakartota 1963 m. Laimėtojas poetas Kazys Bradūnas.

Žvilgsnis į ateitį

„Draugo“ 90 metų gyvavimo laikotarpiu mūsų planetos istorijoje vyko daug įvykių, sukrėtimų, pasikeitimų. Lietuvių tautai teko išgyventi skaudžias okupacijas, karus, bet taip pat ir nepriklausomybės atstatymo džiaugsmą — net tris kartus šio šimtmečio būvyje!

Visi šie įvykiai ir lietuvių rūpesčiai gyvai atsispindėjo „Draugo“ puslapiuose. Dienraštis buvo ne tik lietuvių tautos istorijos liudininkas, bet ir kruopštus metraštininkas. Jis savo skaitytojus informavo, skatino kovai prieš skriaudas, daromas Lietuvai, kovojo už tiesą ir vienijo didiesiems darbams.

Keitėsi „Draugo“ leidėjai, redaktoriai, administratoriai, skaitytojai, tik niekuomet nepasikeitė šio dienraščio idėjos, idealai ir paskirtis. Pradėtas leisti, redaguoti ir administruoti pačių ankstyviausių lietuvių emigrantų, po Antrojo pasaulinio karo „Draugas“ perėjo daugiausia į naujosios emigrantų bangos rankas bei globą. Šiuo metu jo redakcijoje ir skaitytojų tarpe jau yra daug iš tėvynės atvykusių po trečiojo nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. „Draugo“ tikslas yra juos veiksmingai integruoti į užsienio lietuvių visuomenę, kad ir toliau klestėtų lietuviškas spausdintas žodis, kad gyvuotų lietuviybė per kartų kartas, nors gyvenant toli nuo savo kilmės krašto.

Stovėdamas ant būsimąjo tūkstantmečio slenksčio, vienintelis lietuviškas dienraštis už Lietuvos ribų, blaiviai ir su viltimi žvelgia į ateitį.

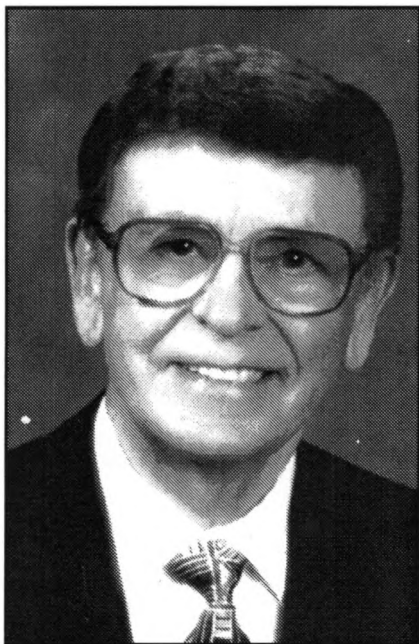
Redaktoriai: Aldona Zailskaitė, Česlovas Grincevičius, ir prel. Juozas Prunskis

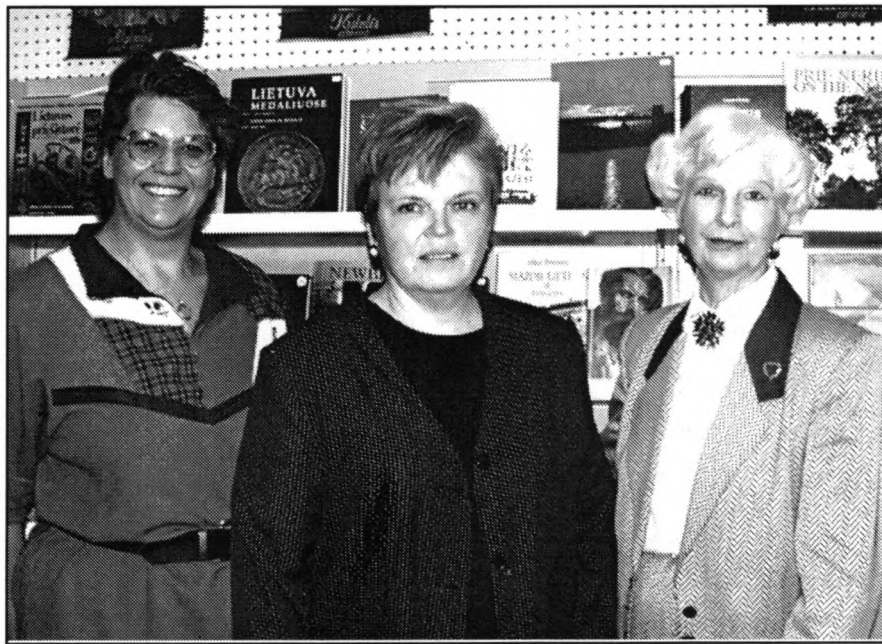
Redakcijos darbuotojai (iš kairės): vyr. redaktorius kun. Pranas Garšva, MIC, maketuotoja Dana Karužienė, šeštadieninio priedo red. Aušrelė Liulevičienė, korektorė Kazimiera Bradūnienė, Algirdas Pužauskas, Irena Regienė, Mykolas Druga.

„Draugo“ redakcija 1999 metais. I. eil. iš kairės: vyr. redaktorė Danutė Bindokienė, moderatorius kun. Viktoras Rimšelis, MIC, telkinių, skautų, sporto, ateitininkų skyrių red. Irena Regienė; II eil.: Čikagos ir apylinkių žinių red. Emilija Andrulytė, religinių žinių ir sveikatos skyriaus red. Eglė Paulikienė, pirmojo puslapio red. Daiva Guzelytė-Švabienė

Draugo fondo direktorių tarybos pirm. ir išd. Bronius Juodelis.

Administracijos darbuotojos 1999 metais. Iš kairės: Kristina Likanderytė, Silvija Krumplienė, Nijolė Užubalienė.

„Draugo“ redakcijos darbuotojos 1999 m. Pirmoje eil. iš kairės: Kazimiera Požarniukienė, Gražina Makauskaitė; II eil. Dalia Sokienė, Dalia Baderienė, Ona Gintautienė.

„Draugo“, 1999 m. techninis štabas: Zigmantas Krusnis, Chester Karwat, Robertas Sabanauskas, Skirmantas Jankauskas, Jonas R. Kuprys, Valentinas Krumplis, Bernardas Kordell ir Jurgis Savickis. (Trūksta: Jono Subačiaus).

Lietuvių katalikų spaudos draugija. Pirmoje eil. iš kairės: dr. Petras Kisielius (pirm.) Marija Remienė (vykdomoji pirm.), t. marijonų provincijolas kun. Donald Petraitis, MIC, Birutė Jasaitienė, kun. Vytautas Bagdanavičius, MIC; II eil.: Jonas Vaznelis, kun. Viktoras Rimšelis, MIC, dr. Kazys Ambrozaitis, dr. Antanas Razma ir „Draugo“ administratorius Valentinas Krumplis.

Viena ankstesniųjų Lietuvių katalikų spaudos draugijos tarybų posėdžio metu.

**„Draugo“ romano premijų vertintojai, laureatai,
mecenatai ir koncertų programų atlikėjai.**

Sėdi iš kairės: Prudencija Bičkienė, Roma Mastienė, Irena Kriaučeliūnienė, Zita Kevalaitytė-Visockienė; stovi: komp. Vladas Jakubėnas, rašyt. Juozas Kralikauskas, gen. Lietuvos konsulas dr. Petras Dažvardis, dr. Leonas Kriaučeliūnas, Benediktas Babrauskas ir poetė Gražina Tuলাuskaitytė-Babrauskienė.

Viena romanų rankraščių vertinimo komisija. Iš kairės: kun. Vytautas Bagdavičius, MIC, Petras Maldeikis, Benediktas Babrauskas, Domas Velička, Juozas Švaistas, Jonas Kavaliūnas.

„Draugo“ romano konkurso vertinimo komisija. Iš kairės: Pranas Razminas, Julija Švaibaitė-Gylienė, rašyt. Aloyzas Baronas, Nijolė Jankutė-Užubalienė, Juozas Plačas.

LIETUVYBĖS ŠAUKLYS

ALGIMANTAS A. NAUJOKAITIS

„Visada Jūsų dienraštis išliko lietuviybės šaukliu, sunkiais tautai ir valstybei momentais rado kelią į tautiečių protus ir širdis visame pasaulyje. Ne kartą didelių tragedijų aki-vaizdoje spausdintą lietuvišką žodį žmonės skaitė kaip tiesos ir laisvės viltį, kaip mėginimą pervartų laikotarpiu suvokti ir išlaikyti savąją tapatybę“. Tai žodžiai iš prezidento Valdo Adamkaus į Čikagą pasiųsto sveikinimo užsienio lietuvių dienraščio „Draugas“ skaitytojams ir leidėjams, pažymintiems šio vienintelio išeivijoje leidžiamo dienraščio 90 metų jubiliejų.

Kaip lietuvių katalikų laikraštis, „Draugas“ buvo pradėtas leisti 1909 metais. Jo pirmasis numeris pasirodė liepos 12 d. Wilkes Barre miestelyje, Pensylvanijoje — viename iš didesnių to meto lietuvių telkinių. 1912-aisiais šio laikraščio redakcija buvo perkelta į Čikagą, o nuo 1916 m. kovo 31 d. čia jis pradėjo eiti kaip dienraštis ir buvo leidžiamas „Draugo“ bendrovės, kurios branduolį sudarė Čikagos lietuviai kunigai. Dar po kelerių metų dienraščio leidimas buvo perduotas tėvams marijonams. Dabar „Drauga“ leidžia Lietuvių katalikų spaudos draugija, nors iki šiol redakcija ir spaustuvė tebėra lietuvių marijonų pas-tate.

Laikraščio redaktoriais yra buvę žymūs išeivijos veikėjai, mokslininkai, žurnalistai. Tarp jų — kunigai A. Kaupas, F. Kemėšis, A. Miliauskas, V. Rimšelis, V. Bagdaničius, vyskupas P. Būčys, žinomas geografas K. Pakštas. Jau krūva metų „Draugo“ vyriausiąją redaktore dirba žurnalistė ir prozininkė Danutė Bindokienė, kelių apysakų vaikams ir jaunimui, taip pat romano „Viena pasaulyje“ autorė. Redakcijoje yra dirbę žinomi JAV lietuviai rašytojai, žurnalistai, kultūrininkai, kun. J. Prunskis, B. Kviklys, A. Baronas, K. Bradūnas, Č. Grincevičius, A. Liulevičienė ir daug kitų.

Nuo pat pirmojo numerio dienraštis „Draugas“ siekė ir tebesiekia vienyti kitose šalyse atsidūrusius lietuvius, kad jie gyventų išeivijos, lietuviybės reikalais ir savo tautos rūpesčiais.

Tiesiog stebina, kaip nedidelis, keliolika kartų mažesnis už mūsų didžiųjų dienraščių kolektyvus, „Draugo“ darbuotojų — moterų būrelis sugeba išleisti nemažos apimties, didelio formato, įvairias išeivijos ir Lietuvos gyvenimo sritis nušviečiantį, dienraštį. Jame atsispindi ne tik įvairialypė Pasaulio, JAV ir kraštų lietuvių bendruomenių, kitų išeivijos organizacijų bei fondų veikla, bet ir parengiami įdomūs šeimų, sporto, socialinių reikalų, sveikatos,

laiškų ir nuomonių, kiti skyreliai, nuolatinė kertelė vaikams „Tėvynės žvaigždutė“. Skaitytojai gerai vertina vyriausiosios redaktorės D. Bindokienės kiekvienam numeriui rašomus vedamuosius, kuriuose, kaip sakoma, šviesiai tiesiai nagrinėjami patys aktualiausi, skaudžiausi ne tik išeivijos, bet ir Lietuvos reiškiniai bei įvykiai.

Stiprėjant ir aktualėjant išeivijos ryšiams su tėvyne, dabar „Drauge“ daugiau rašoma ir apie Lietuvą, jos laimėjimus ir problemas. Visas pirmasis „Draugo“ puslapis skiriamas naujausioms ir svarbiausioms žinioms iš Lietuvos. Iš skaitytojų girdėjau, kad nė vienas Lietuvos laikraštis taip plačiai, kaip „Draugas“, nenušviečia valstybinių kultūros ir meno, mokslo premijų įteikimo, įvairių suvažiavimų ir konferencijų, kitų svarbių įvykių bei renginių. „Draugas“ bene vienintelis iš lietuviškų dienraščių išspausdino visą prezidento V. Adamkaus metinį pranešimą Seime, Valstybinės komisijos pirmininko poeto Justino Marcinkevičiaus aukštos intelektualinės prabos kalbą Adomo Mickevičiaus 200-ųjų gimimo metinių minėjime Vilniuje, Operos ir baleto teatre. Mūsų dienraščiuose nėra net padoresnio, objektyvaus tokių kalbų išdėstymo, o ištisus lapus ir puslapius užima kuo smulkesni nužudymų, prievartavimų, apiplėšimų, sekso nuotykių aprašymai. Tokių nė su žiburiu nerasime „Draugo“ puslapiuose.

Stiprėja „Draugo“ redakcijos ryšiai su Lietuva ir jos institucijomis. Jau porą metų „Draugas“ turi savo nuolatinį, Lietuvoje akredituotą korespondentą, kitų bendradarbių. Dabar į Lietuvą jau atkeliauja apie 500 „Draugo“ egzempliorių, jis pradėtas pardavinėti Vilniuje, Gedimino prospekte Nr. 21 esančioje parduotuvėje „Žurnalistas“.

Šią vasarą iš išeivijos literatūros kritiko K. Keblio teko išgirsti, kad daugelis skaitytojų (tarp jų ir jis pats) „Drauga“ prenumeruoja dėl jo šeštadieninio kultūrinio priedo. Iš tiesų, šis berods nuo 1949 m. šeštadieniais išleidžiamas, priedas „Literatūra, menas, mokslas“ yra itin populiarus. Pasak egzodo literatūros tyrinėtojo A. T. Antanaičio, šis priedas tapo ne vien Čikagos, bet ir visų kraštų lietuviškosios išeivijos kultūrinio gyvenimo veidrodžiu. Priedo kokybė dar labiau pagerėjo ir dėmesys literatūrai sustiprėjo jo redagavimą 1961 m. perėmus K. Bradūnui, sistemingai keitusiam tiek jo išvaizdą, tiek ir turinį. Dabar priedą tvarko pati dienraščio vyriausioji redaktorė D. Bindokienė. Laikas, žinoma, sąlygojo tam tikrus pokyčius. Anksčiau buvo recenzuojamas išeivijoje išleistas grožinės

Besirūpinant „Draugo“ statybos reikalais, susitiktą su tuometiniu Čikagos miesto meru Richard J. Daley. Iš kairės: kunigai Činikas ir Atkočius, meras Richard J. Daley, Edvardas Stasiukaitis, lėšų vajeaus komiteto vykdomasis pirm., kun. Parulis ir red. Šimutis.

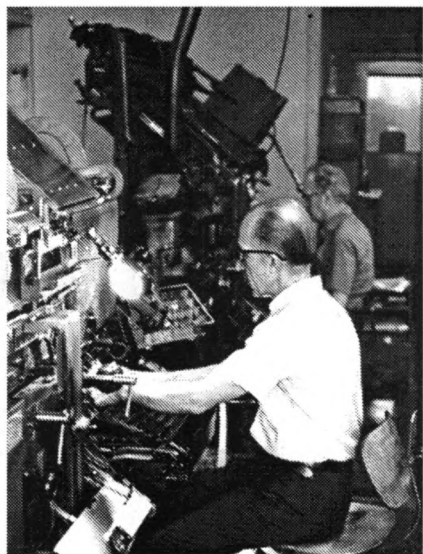
„Draugo“ pokylio svečiai Sherman viešbutyje, Čikagos miesto centre.

literatūros knygos, o dabar prisideda ir Lietuvoje išleidžiamų knygų apžvalgos. Naujiems leidiniams dabar skiriamas visos šeštadienio priedo puslapis. Kaip ir prie K. Bradūno, kone kiekviename numeryje spausdinami originaliosios poezijos pluoštai, kiek rečiau — beletristikos kūriniai ar jų ištraukos, gimtosios kalbos gryninimo, kitos aktualijos, kaip ir anksčiau, prieš daugelį metų, taip ir dabar tarp naujų kultūrinio priedo autorių tebematome K. Bradūną, R. Šilbajorį, A. Landsbergį, A. Šešplaukį-Tyruolį, V. Volertą, P. Jurkų, L. Andriekų, A. Kairį, P. Visvydą.

„Draugo“ redakcijos patalpose veikia svetimuose kraštuose bene didžiausias lietuviškų knygų platinimo centras — knyginėlis. Čia galima įsigyti svetur, ir Lietuvoje išleidžiamų knygų, garso juostų.

Nors „Draugas“ pasiekia ne tik JAV, bet ir Kanados, Australijos, Anglijos, kitų kraštų lietuvių telkinius, bet amžius retina šio dienraščio skaitytojų, prenumeratorių gretas, o dalis išeivijos jaunimo, deja, jau mieliau skaito ne lietuviškus, o angliškų leidinius. Norėdama išlaikyti prenumeratorių skaičių, redakcija viltis deda į dabar atvykstančius, naujuosius lietuvių išeivius. O kad prenumeratorius ir pajamų mažėjimas negrėstų dienraščio gyvavimui, prieš keiserius metus buvo įsteigtas Draugo fondas. Jo tikslas — surinkti vieno milijono dolerių kapitalą, kad banko palūkanos garantuotų lėšas dienraščio leidimui. Daug skaitytojų remia savo dienraštį, pusė jų tapo šio fondo nariais ir rėmėjais

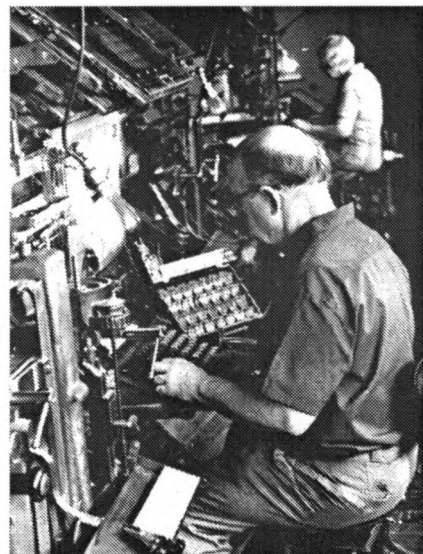
Prie senųjų linotipų, kai „Draugas“ buvo renkamas švinu

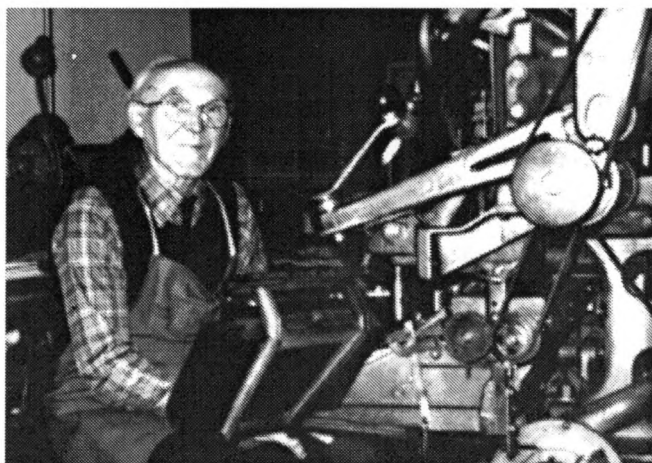
Jonas Glosas

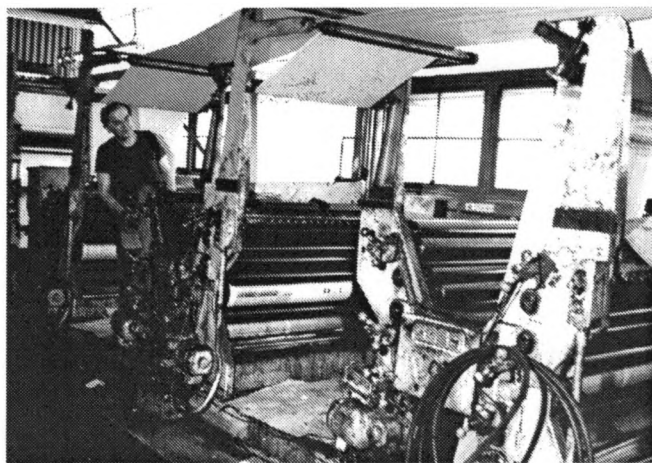
Kazimieras Vaitkevičius

Juozas Masilionis

br. Vincas Žvingilas

Motiejus Krusnis

DRAUGAS 4545 WEST 63RD STREET, CHICAGO, IL 60629